

דף עח.

עין משפט א.ב.ג.

אה"ע סימן קלט פעיף י

י. היתה עומדת בחצירו וזרק לה הגט אינה מגורשת, עד שיבוא הגט לידה או לחיקה או לכלי שאין הבעל מקפיד על מקומו, כגון היתה יושבת על מטתה בתוך חצירו והיתה המיטה גבוהה י' טפחים שחלקה רשות לעצמה^י, ואין הבעל מקפיד על מקום כרעי המיטה מגורשת גם בנתן לה על מטתה.

עין משפט ד.

אה"ע סימן קלו פעיף א

א. בעת מסירת הגט לידה צריך שיאמר לה הרי זה גיטך והרי את מגורשת ממני, ואם לא אמר לה כלום הרי זה גט פסול^ב, אבל אם היו עסוקין באותו ענין מהני גם בלי אמירתו. ולכתחילה יוסיף ויאמר גם והרי את מותרת לכל אדם מעכשיו^ל.

הגה: ב. נהגו שהבעל כופל הגט ונותנו כולו לתוך ידה^מ. וצריך שהבעל והאשה יבינו מה שאומר לה בעלה בעת שמגרשה בגט ומפרשים להם. וע"י שליח יאמר לה השליח הרי את מגורשת מפלוני בעלך, ואם הוא שליח בי"ד יאמר ושליח בי"ד אני, ואם שליח הבעל הוא שראה גם

י. ואם לא היתה גבוה עשרה טפחים הרי זו ספק מגורשת, ותלי בדין כליו של לוקח ברשות מוכר אי קנה דבעיא דלא איפשיטא היא בגמ' בכתרא פ"ה ע"ב.

כ. ממשנה גיטין ע"ח. ודעת הטור שאם לא אמר הרי זה גט הרי זה בטל, וילפינן לה מדכתיב "ושלחה" דבעינן שיאמר לה דברי שילוחין בשעה שמגרשה. אך מהשו"ע שכתב פסול יראה דסובר שזו אסמכתא בעלמא, ומדאורייתא הרי זה גט ורק מדרבנן פסול, ועיין בתוס' דף ע"ח טעם האמירה ועיין ברמב"ם ובכ"ש.

ל. עיין ב"י בשם י"א, ואולי הטעם שלא תאמר אח"כ שהיה תנאי, ורק לאחר זמן כשיתקיים התנאי תהיה מגורשת. ונהגו היום לפני שמוסרו לה בפני עדי מסירה אומר לה "הרי זה גיטך, והתקבלי גיטך זה, ובו תהיי מגורשת ממני מעכשיו, והרי את מותרת לכל אדם" ואח"כ נותנו בידה.

מ. וכתב רע"א בתשובה רכ"ב דצריך שלא יצא כלל הגט מידה של האשה ואם יצא הניח בצ"ע אך המנהג בירושלים ובכמה מקומות שלא להקפיד שיהיה כל הגט בידה וכן העלה בשו"ת יביע אומר חלק ה' סי' ט"ו דהקבלה והמעשה הם עמודים גדולים בהוראה ע"ש.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

כתיבת וחתימת הגט יאמר לה גם "וגט זה בפני נכתב ובפני נחתם".

אה"ע סימן קלח פעיף ד

ד. ו. אמר לעדים ראו גט שאני נותן לאשתי, ובשעה שנתן לה אמר כנסי שטר חוב זה הרי זה גט. וי"א דהנ"מ שאמר לעדים שלא בפניה, אבל אמר לעדים בפניה ובשעת המסירה אמר לה כנסי שט"ח זה הוי ספק מגורשת.²

ז. אמר לה כנסי שטר חוב זה בלי שאמר לעדים דבר לפני כן, א"צ ליטלו ממנה אלא אומר לה בפני העדי מסירה הרי זה גיטך.³ וי"א דוקא שאמר לה כנסי שט"ח אבל אמר לה זכי בשט"ח זה אין לה תקנה עד שיטלנו ממנה שתקנה אותו לו ויחזור ויתנו לה.

אה"ע סימן קלח פעיף ג

עין משפט ה.

ג. ד. נתן בידה גט כשהיא ישנה, והתעוררה ואמר לה הרי זה גיטך והיה עדיין בידה הרי זה גט, שברגע זה שאמר לה קנתה הגט⁴, אבל אם לא אמר לה כלום כשהתעוררה אפי' שאמר לעדים ראו גט זה שאני נותן לה לאו כלום⁵, דנתינה שנתן כשהיא לאו כלום הוא.

ה. נתן הגט בחצירה בעת שהיתה ישנה י"א דלא הוי גט⁶. אבל נתן

הגה:

ג. טור בשם הרמ"ה, דשם חזר בו מגירושין.

ס. ודוקא שעדיין הגט ברשותה משעת נתינה כ"כ המהרי"ט ב"ה. אבל אמר לה מילת "זכי" בשט"ח זה צריך ליטלו ממנה דכיון שקנתה אותו לצור ע"פ צלוחיתה הרי הוא שלה, ולכן צריך ליטלו ממנה כלומר שתקנה אותו לו כדי שיהיה שלו.

ע. ממשנה ע"ח ע"א וכרבי בברייתא. וכשהתעוררה עדיין הגט בידה, שאם נפל מידה ונטלתו הוי טלי גיטך מעג"ק ולא מהני עד שיטלנו ממנה ויחזור ויתן לה הוא בעצמו שתהיה נתינה ממנו.

פ. ואפי' אמרו לה העדים אח"כ לא מהני, כיון שהנתינה לידה מעיקרא לא היתה נתינה שהרי היתה ישנה, והטעם דלאו כלום הוא מכיון שכשהיתה ישנה לאו בת גירושין היא שאין הגט שמור בידה, כ"כ הרשב"א. והרא"ש בב"י כתב הטעם שישנה לא מועיל מכיון שאין לה דעת.

צ. י"א אלו סוברים דחצירה משום ידה איתרבאי וזו אין לה יד כשהיא ישנה, אבל לשלוחה יש לו יד והוי חצירה משומר לדעת שלוחה, לא כן בחצירה והיא ישנה דאינו

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

ביד שלוחה אף שהיא היתה ישנה לכו"ע הוי גט, וע"כ מהני שלוח
קבלה אף שהיא ישנה בעת הקבלה.

אה"ע סימן קלח סעיף א

עין משפט ו.ז.ז.

א. אמר לה טלי גיטך מעל גבי קרקע לא הוי גט, דבעינן שיתן בידה ק.
ואפי' הגט היה בתוך ידו ופתח לה ידו ואמר לה טלי גיטך אינו גט
אף שסייע לה, מ"מ כיון שלא קירב את ידו הוא אליה לא הוי נתינה.

ב. היה הגט תחוב במותניו וקירב גופו אליה וגם צמצם מותניו
ונשתחרר הגט ואמר לה טלי גיטך מהני. והוא שעשה שני הדברים גם
קירב גופו וגם צמצם מותניו ר, וי"א דהקירוב של גופו לבד מהני.

אה"ע סימן קלט סעיף טז.יז

עין משפט ט.

יח. נתן ליד עבדה אם ניעור ומשמרתו וכפות מגורשת. וי"א דבעינן גם
ישן, דכפות שלא יהיה חצר מהלכת, וישן כדי שיהיה משתמר
לדעתה ש.

יט. אם היה ישן ולא כפות ומשמרתו הרי זה גט פסול ת.

משתמר. ולחולקים הסוברים דחצירה משום שליחות וגם משום יד איתרבאי א"כ כמו
שמהני ביד שלוחה והיא ישנה גם בחצירה והיא ישנה מהני. ועיין ב"י בשם הר"ן
והרשב"א.

ק. גיטין ע"ח ע"א, ומהרי"ל כתב שיש בזה ריח הגט ופסלה לכהונה.

ר. להיות וקירוב גופו הוי נתינה גרועה ע"כ צריך גם צמצום מותניו, לא כן בקירב ידו
אליה. לפ"ז בקירוב ידו אליה עם הגט לתת לה ולקחה ממנו הוי גט. ועיין ב"ש מה
שתמה ודעת היש אומרים דהקירוב עצמו מועיל זו דעת הרמב"ם.

ש. דעה ראשונה היא דעת הרמב"ם, ולמד שלא בעינן ישן מגמ' ע"ח מדברי רבא וכן
מדף כ"א שלא הוזכר שם ישן. ודעת הי"א היא דעת רש"י והרא"ש מגיטין ע"ב.

ת. יתכן זה לכו"ע אף לדעת השו"ע דלא כפות גרע טפי, ואולי זו דעת הרא"ש והרמב"ן
דבעינן תרתי גם ישן וגם כפות כ"כ הט"ז, ומדאורייתא הרי זה גט גמור ועיין ה"ה. ובודאי
שפוסלה לכהונה ט"ז.

עין משפט י.

אה"ע סימן קלט סעיף יג.

יג. יב. זרק לה גיטה ברשות הרבים^א או ברשות שאינה של שניהם^ב, קרוב לו אינה מגורשת, קרוב לה מגורשת, ספק קרוב לו או קרוב לה ספק מגורשת^ג.

יג. ודעת הרמב"ם אף אם קרוב לה והיא יכולה לשומרו הוי רק ספק מגורשת^ד, ואם כל כך קרוב עד שתשוח ותטלנו הוי פסול מדרכנן^ה, ומשהגיע לידה תנשא בו לכתחילה.

יד. אם הוא יכול לשומרו ולא היא הוי קרוב לו. שניהם יכולים לשומרו היינו כל אחד לבד או אינם יכולים לשומרו אלא יחד זהו מחצה והוי ספק מגורשת^ו.

עין משפט כ.

אה"ע סימן ל סעיף ה.

ה. ה. היו שניהם עומדים בר"ה או ברשות שאינה של שניהם, וזרק לה, קרוב לו אינה מקודשת^ז, קרוב לה מקודשת, מחצה על מחצה ספק מקודשת. קרוב לו ויכול לשומרו אפי' ק' אמה והיא אינה יכולה

א. בחור"מ סי' רמ"ג פסק השו"ע דארבע אמות ברה"ר אינם קונות, וכן פסק ברמב"ם ותוס' והר"ן, ולדידהו רה"ר דהכא היינו סימטא, מ"מ השו"ע דעתו כאן בר"ה ממש וצ"ל דבגט מהני מפני תקנת עגונות תיקנו ד' אמות אף בר"ה ממש כתירוץ הרשב"א, או היות ודעת אחרת מקנה שאני ממציאה, כ"כ הב"ש.

ב. היינו סימטא, ב"ש.

ג. וה"ה ב' כיתי עדים שחולקים אם קרוב לו או קרוב לה, ולא אמרינן אוקי בחזקתה דאיתרע חזקתה ע"י זריקת הגט. ב"ש מהתוס'.

ד. ורוב הפוסקים סוברים דמאי דקאמר שמואל בגמ' ואת לא תעביד עובדא עד דמטא גיטה לידה היינו רק לחומרא בעלמא, והיכא שקרוב לה ויכולה לשומרו אפי' לא בכדי שתשוח ותטלנו הוי מגורשת דבר תורה, ולא רק ספק כמו שפסק הרמב"ם, וכתב הב"ש דלמעשה צ"ע.

ה. ועיין בה"ה דמפרש שבגט החמירו יותר מקידושין, ע"ש בב"ש.

ו. ואין להקשות והא אגיד גביה ולא גרע מחוט בידו ויכול למושכו וא"כ אפי' ספק לא הוי, תירץ הר"ן דכיון דאין הגט מונח בתוך שלו אף שיכול לשומרו לא הוי אגיד גביה, עיין בב"ש ס"ק כ"ג.

ז. גיטין דף ע"א ע"ב ורמב"ם. ועיין בב"י.

לשומרו^ה, אינה מקודשת. קרוב לה שיכולה לשומרו והוא אינו יכול לשומרו, מקודשת. ואם שניהם יכולים לשומרו כל אחד לבד, או שניהם יחד, הוי ספק מקודשת, כחצר של שותפים, שיתכן שהשאל לך חלקו.

ה. ו. ספק אם קרוב לו או קרוב לה הוי ספק מקודשת^ט.

עין משפט ל. חו"מ סימן קכ סעיף א

א. המעות הם באחריות הלזה עד שיפרענו ליד המלוה או ליד שלוחו, ואם זרקן בפני המלוה ונאבדו חייב^י. אפי' אמר זרוק לי חובי וזרקו ואבד חייב^כ אם לא שאמר לו זרוק לי חובי והפטר^ל, וזרקו אפי' רחוק מהמלוה ואבד, או נשרף, פטור שהרי הרשהו בכך.

א. ב. אמר לו זרוק לי חובי בתורת גיטין^מ אם היו המעות קרובות ללוה

ח. מפני תקנת עגונות תיקנו ענין שמירה בגט, ואגב גט תקנו בקידושין ועיין בר"ן. ויתכן שאחרי דברי הגמ' שלמעשה את לא תעביד עובדא עד דמטי גיטא לידה ה"ה בקידושין, מ"מ בקידושין אפשר דהתקנה במקומה, ולכתחילה מהני שמקודשת ביכולה לשומרו, ומדאורייתא מקודשת. ודלא כר"י שרק מדרבנן מקודשת משום דקנין מדרבנן הוא.

ט. מלשון השו"ע משמע שאפי' אם העדים עצמם מסופקים למי קרוב, הוי ספק מקודשת. והמרדכי כתב דהספק דוקא בב' כיתי עדים המחולקים אבל בכת אחת המסופקת לא הוי ספק מקודשת, דהעמד אשה בחזקת פנויה. ואם כת אחת נחלקה שאחד אומר קרוב לה והשני אומר קרוב לו הוי ספיקא דרבנן ומקודשת מדרבנן דגזרו בה כ"כ בח"מ. ומ"מ צ"ע אם אין עדי קידושין אחרים גם ספק לא יהיה שהרי אין כאן עדי קידושין שאחד אומר קרוב לו ומדוע יהיה ספק, ואולי איירי שישנם עדי קידושין לחוד ושניים אחרים נחלקו למי היה קרוב, וצ"ע.

י. מקידושין מ"ז ע"ב, ובגיטין ע"ח ע"ב וסוף פ"ק דגיטין י"ד ע"א ובקמא ק"ד ע"א.

כ. מימרא דרב אסי אמר ר"י בגיטין ע"ח ע"ב, וכפירוש רש"י שם ד"ה ותיפטר דזרוק ושומרו קאמר. ועיין לקמן בס"י ר' סעיף א'. ואפי' אמר לו זרוק לי חייב אם לא אמר לו והפטר, וחייב אפי' באונסים. אבל אם אמר לו תן לחרש שוטה וקטן או לגוי א"צ לומר והפטר. נתיבות בס"ק א' בחידושים מהביאורים.

ל. שם בגמ' ואפי' זרקו רחוק מהמלוה פטור. והיינו דוקא לענין ממון הדין כן א"נ לקידושין ולחומרא, אבל לענין גיטין ולקולא קרוב לה דוקא בעינן וכמ"ש המחבר בס"י קל"ט סעיף י"ג באבן העזר. סמ"ע ס"ק ב'.

וכתב הש"ך בס"ק א' דכל שלא זרקו יכול המלוה לומר אי אפשר שתזרקנו כ"כ המהרי"ט חו"מ סי' קי"ח.

מ. משנה גיטין ע"ח ע"א וכתב ה"ה בשם הרשב"א בפט"ו ממלוה הלכה א' שבלשון זה קאמר ליה ולא יותר.

עדיין הם באחריותו, היו קרובים למלוה נפטר הלוה, מחצה על מחצה אם אבדו משם או נגנבו, משלם הלוה מחצה.

הגה: כיצד^י, זרק לו לתוך ד' אמותיו של המלוה פטור, חוץ מד' אמותיו אם המלוה יכול לשומרו^ז ולא הלוה פטור, ואם הלוה יכול לשומרו ולא המלוה חייב.

שניהם יכולים לשומרו^ע הוה ליה מחצה על מחצה ושניהם חייבים^פ, אבל אם שניהם אינם יכולים לשומרו^צ הוה ליה כזורק למקום האבד וחייב הלוה.

עין משפט מ. אה"ע סימן קלט סעיף יד

יד טו. בא הבעל תחילה למקום ואח"כ באה היא, וזרק לה הגט לתוך ד' אמות שלו, אפי' שזרק לה בכה"ג שיכולה לשוח וליטול גיטה אינה מגורשת כלל. אבל באה היא תחילה וזרק לה בתוך ד' אמות שלה בלא כדי שתשוח ותטלנו משם, אע"פ ששניהם יכולים לשומרו והוי מחצה על מחצה, מגורשת דין תורה, רק שהגט פסול מדרכבן.

הגה: טז. אם הבעל אינו עומד בתוך הד' אמות שעומדת בהם וזרק לה, אף

ג. זהו לדעת הטור שפסק כרב, ובחוץ לד' אמות פסק כר"י וס"ל דלא פליגי רב ור"י אלא מחוץ לד' אמות ופסק כר"י וכמ"ש הב"י והב"ח בשם הרא"ש וצ"ל דהטור לא איירי ע"כ אלא בסימטא או צידי ר"ה כמ"ש באבהע"ז סי' ל' סעיף ד' ועיין בבאר הגולה, ובגאון אות ג' מה שהאריך.

ס. ולענין גיטין כתבו הטור והמחבר בסי' קל"ט דאין סומכין על מה שיכולה לשומרו כשהוא מחוץ לד' אמותיה, אבל לענין ממון סומכין ע"ז ואף לענין קידושין כמ"ש בסי' ל' באבן העזר. ואע"ג שגם קידושין זה ענין אישות, ויש בו נ"מ גם לקולא אם קידשה אחר, מ"מ כיון שמה שמתקדשת עתה חומרא הוא, מעמידין אותה על הדין כיון שיכולה לשומרו מקודשת. סמ"ע ס"ק ה'.

ע. פי' היינו כל אחד בפני עצמו, או שניהם יחד דוקא ואין שום אחד מהם יכול לשומרו לבדו כך מוכח מהתוס' בגיטין ע"ח ע"ב ד"ה שניהם. כ"כ הסמ"ע בס"ק ו'. וכן כתב בנתיבות.

פ. שיש חיוב והפסד לשניהם לכל אחד מחצה. סמ"ע ס"ק ז'.

צ. אפי' יחד אינן יכולים לשומרו. סמ"ע ס"ק ח'. ואפי' אמר לו זרוק לי בלי "והפטר" אם אמר לו בתורת גיטין הדין כך. ואם אמר לו זרוק לי בתורת גיטין והפטר, אפי' אינו יכול לשומרו פטור. כ"כ הסמ"ע בס"ק ג' ודלא כהב"י.

שאינו קרוב לה כדי שתשוח ותטלנו משם, מגורשת מדינא. אבל לכתחילה יתן לתוך ידה דוקא ולא לתוך מלבושיה ולא לתוך חצרה ^ק. ותהי ידה פתוחה מתחילת הנתינה עד סופה, ואפי' בדיעבד אין להתירה לעלמא עד שיבוא לידה ממש ^ר, וגם לא יסייע לה אף אחד בקבלתו, ולא תהי טבעת על ידה בעת קבלת הגט או דבר חוצץ.

דף עח:

עין משפט א.ב. **אח"ע סימן ל סעיף ה**
עיין לעיל דף עח. עין משפט כ

אח"ע סימן קלט סעיף יג
עיין לעיל דף עח. עין משפט י

עין משפט ג.ד.ה. **חור"מ סימן קכ סעיף א**
עיין לעיל דף עח. עין משפט ל

עין משפט ו. **אח"ע סימן קלח סעיף ב**

ג. נתן לה גט לידה קשור בחוט שנשאר בידו, אם הקשר אמיץ עד שיכול לנתקו ולהביאו אצלו אינה מגורשת, ואם לאו מגורשת. ואם הקשר אמיץ רק כדי שהיה יכול לנתקו אילו לא קפצה ידה, ורק מחמת שקפצה ידה אינו יכול לנתקו אצלו, לא הוי נתינה ואינה מגורשת. וי"א

^ק. והטעם דלפעמים המלבושים שאולים והבעלים מקפידים דלאו להכי השאילום כ"כ הכ"מ ברמב"ם, וה"ה בחצרה מאותו טעם שאולי שאול, לפ"ז חצר שאול לה שכתב השו"ע בריש הסימן דמהני אין זה לכתחילה לדעת הרמ"א. ואפשר דחצר שאול שאני מכלים שאולים שבחצר פחות קפדי אינשי לא לשים בו דברים אחרים משא"כ בכלים שע"י השימוש נפסד.

^ר. ובנפל הגט על בגדיה הוי כנתן לתוך ידה, כ"כ הב"ש מהריב"ש. ואם קשה לה מאוד להוציא הטבעת מידה, אין קפידא. וה"ה באשה שיש לה תחבושת ויש לה צער בהסרתה, יש להתיר למסור הגט בלי הסרת התחבושת. וכן העלה בשו"ת יביע אומר חלק ב' סי' ט"ז.

דהיא מגורשת ש.

עין משפט ז.ז.

אה"ע סימן קלט פעיף טו

יז. היתה ידה בשיפוע וזרקו לה לתוך ידה ונתגלגל מתוך ידה, אם נפל בתוך ד' אמותיה בר"ה או אם זה בחצרה הרי זו מגורשת. אבל אם נתגלגל מחוץ לד' אמותיה בר"ה או נפל לים או לדליקה והוא שקדמה הדליקה והים לזריקת הגט דלאיבוד קאי, הרי זו אינה מגורשת ת.

ש. דעה ראשונה שאינה מגורשת היא דעת ר"ת וזו דעת השו"ע בסתמא דגם בכה"ג מיקרי שחסר בנתינה, ודעת הי"א דמגורשת היא דעת ר"י. ואם הבעל ציוה לקפוץ לה ידה מודה ר"ת דמגורשת, אבל הרשב"א והר"ן חולקים שאף בציוה לה לא מהני לר"ת, ולא עוד אלא שאפי' ר"י דסב"ל שמגורשת איירי רק בציוה לה אבל בלא ציוה מודה ר"י שאינה מגורשת, ב"ש וע' בהגר"א או' ג'. ומר"מ משמע שאם יפסק החוט מגורשת לכו"ע אבל משאר פוסקים לא משמע הכי, ב"ש.

ת. מימרא דרב יהודה שם. ולפי דברי הרמ"א דאין מגרשין בחצירה אלא בידה וה"ה לא ליד עבדה אף שכפות ומשמרתו וער, א"כ אם נתן לידה ונתגלגל אפי' לתוך חצרה צריך לכתחילה לחזור וליתנו לה לתוך ידה, וע"כ תגביה ידה בשעה שנותן לה הגט לתוכו שלא יפול, וכן תהיה ידה גבוהה יותר מג' טפחים שלא יהיה כלבוד לקרקע או לשולחן, ואפי' מקרקע חצרה, שיצא מדין קנין חצר, אבל אם קצת מהגט יוצא מחוץ לידה עיין בפ"ת מחלוקת רע"א והתורת גיטין בקנין משיכה והגבהה בגט, שלהגרעק"א לא מהני קנין אחר הגט, ובקנין אגב מחלוקת רש"י והר"ן בגיטין ע"ח ע"א. ועיין לעיל בסימן קל"ו אות ג'. ואם נתגלגל מתוך ידה כשאינה עומדת בחצרה לוקחת הגט ומקנה אותו לבעלה במתנה וחוזר ונותן לה בפני עדי מסירה לשם גירושין.